

eksekutivnih dražeb kmetskih posestev in koliko menj jih je zdaj.

Zato znova kličemo rōdoljubom: Ustanavljajte posojilnice, kjer jih še ni. Koristili bode narod po dvojnem potu. Kdor ima na razpolago gotovino, bode vedel, kje varno naložiti svoj denar. Poštenu in zaupanja vredni mož pa bode našel v sili pomoč pri domačem denarnem zavodu. Vsaka slovenska posojilnica je narodna trdnjava. „Zadruga“.

Zdravje človeško in toplice.

1. V toplice. — „Kam?“ — „V toplice!“ Tako kratko in jedrnato slišiš pogostokrat dva štajarca se pogovarjati, ko sta spravila žito in pšenico ter vsejala ajdo. V avgustu je poletno delo končano, jesensko se pa še ni pričelo, tedaj ima kmet najbolj časa, nabaše si sodček vina, nakuha in napeče velike kose mesa in napravi dobrega pšeničnjaka. Na veliki voz napravi se šotor, naloži se sena za konje, luka za prodajo, da je kaj trošiti, povprek pa ljudi, bolnih in zdravih, otrok in starih, kolikor jih le gre na voz. Tako se včasih pomika cela vrsta belih šotorov po lepi cesti mimo Zavrča, skozi „Varožljino“ v toplice. Tako so bili vajani naši starodavni predniki, tako je še sedaj.

2. Zgodovina Varaždinskih toplic. — Ne čudite se! Te toplice stale so že gotovo 300 let pred Kr. rojstvom. To povejo stari rimski kameni, ki so jih našli v zemlji, in kdor jih zna prebrati, se lahko sam prepriča.

Imenovale so se tedaj Aquae Jassae, t. j. vode jasovske. Jassi so bili, kakor Plinij (Hist. natur. III. 28) poroča, tedajšnji prebivalci Panonije ob Dravi. In sicer je te toplice postavilo mesto Ptuj. Visoko nad vhomom v veliki vrt ste že gotovo opazili, ki ste bili tam, vzdani stari rimski kamen. Napisano je:

NIMPHIS AVG. SACR.

RESPUBLICA POET. MANDANTE

L. TVLLIO TVSCO LEG. AVG. PR. PR.

CVRANTE T. CEMNIO RVFINO. PROC.

AVGG.

Bere se tako:

Nymphis Augustis sacrum (vovit) Republica Poetoviensis Mandante Lucio Tullio Tuscō legato augustorum, propraetore, curante Tito Gemnio Rufino procuratore augustorum.

Prestavi se tako:

„Vzvišenim nimfam svetišče (posvečuje) mesto Ptuj, na povelje Lucija Tulija Tuska, cesarskega poslanca in propretora, oskrbel je delo Tit Gemnij Rufin cesarski finančni uradnik.“

V mestu Ptuj bila je namreč nameščena cela 13. legija (ali regiment). Zdravit so se hodili v toplice mnogi vojaški častniki, kar

dokazujejo izkopani rimski kameni, kjer se bere, da se ta ali oni zahvaljuje nimfam za doseženo zdravje.

Pozneje je toplice uničil požar, ali car Konstantin (306—335 po Kr. r.) jih je dal zopet lepo pozidati.

Ko je propalo rimsko cesarstvo, propale so tudi toplice. Svojevoljno je razlival mogočni vrelec čez podrte razvaline mesta, ter z žveplom in ilovico do 2 metra visoko zakril in duplje spolnil. Tako si je studenec sam znal ohraniti ostanke svoje slave, da jih niso divja ljudstva popolnoma vničila.

Do 12. stoletja ni sluha več o toplicah. Ban Aleksij (1110—16) je po smrti svojega sina sporočil kraj in cerkvo topliško kapiteljnu in kanonikom Zagrebačkim. Večkrat se jim je hotel vzeti vreli studenec in trg, ali vselej jih je rešila cesarska mogočna beseda.

Še le po l. 1800 postavila se je prva ljudska kopelj.

3. Toplice dandanes. — Dandanes je v toplicah lepo, jako lepo. Gospodska kopelj ima 56 kadi za vsakega gosta posebej, 5 kadi z vročim mlajem in več skupnih kopališč. To je oni hram, ki ima napis: „Kupelj cara Konstantina“ v hvaležen spomin na velikega dobrotnika toplic. Za gospode je tudi velika gostilnica št. 1, kavarna, vrt, godba. Daljni sprehodi so do „vile Bauer“ na bregu, kjer se iz Varaždina mimo pelje, do vile Tonimir, Piščanovca itd. Za vse je obilo oskrbljeno in se prilično po ceni dobi. Hiš za stanovanje v zdravilnem hramu (Curhaus) je 147. Kmetom bolj znani sta gostilni št. 2 in 3, poslednja nasproti „vseobči pučki kupelji“. Domačih prebivalcev imajo toplice 1200. (Konec prih.)

O živinski kupčiji.

(Konec.)

Te postave pa obdržé svojo veljavo tudi takrat, kedar je prvi kupec kupljeno živino kakemu drugemu, drugi tretjemu in tako dalje prodal. V taci okoliščinah gre kupčija po vrsti od zadnjega kupca noter do prodajalca nazaj, ako le ni zamujen čas, kateri je po postavi za tisto bolezen odločen. Zadnji, recimo tretji kupec, naj toži drugega, drugi naj toži prvega, prvi pa prodajalca.

Pri konjih je 8 po postavi zavarovanih boleznih ali „patentnih napak“, katere barantijo razderó, troje jih je na 15, petero pa na 30 dni, in sicer so zavarovane na 15 dni: tiščavka (neumni kolar), upornost (štatljivost), mesečna slepota, jasna slepota in pa kožna črvičnost. Pri goveji živini so samo francozi ali pojatnica poglavitna bolezen in sicer zavarovana na 30 dni. Pri prašičih je zavarovana le tudi ena, namreč: ikre, katerim tudi pšeno,